

Titel: BREV TIL: Paul Diderichsen FRA: Louis Hjelmslev (1951-01-04)

Citation: "BREV TIL: Paul Diderichsen FRA: Louis Hjelmslev (1951-01-04)", i *Louis Hjelmslev og hans kreds*, s. 1. Onlineudgave fra Louis Hjelmslev og hans kreds:
https://tekster.kb.dk/catalog/lh-texts-kapsel_022-shoot-workidacc-1992_0005_022_Diderichsen_0100/facsimile.pdf (tilgået 02. maj 2024)

Anvendt udgave: Louis Hjelmslev og hans kreds

Ophavsret: Materialet kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge det til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

Kære Diderichsen,

Hjertelig tak for dit lille brev af 2/1 og for hvad du har skrevet om sætningsanalyse i dansk.

Først og fremmest vil ogsaa jeg paa min side sige dig tak for godt venskab og samarbejde i det gamle aar og dertil føje alle gode nyttaarsønsker. Jeg maa specielt have lov til at udtrykke mine ønsker for din kones halvbred, som, efter hvad jeg har forstaaet, lod en del tilbage at ønske i det aar der gik. Selv naaede du jo i 1950 langt om længe din af os alle længe ønskede officielle installering i professoratet, som vel har givet meget arbejde, men ogsaa nok megen tilfredsstillelse, og som jeg haaber fortsat maa bringe dig glæde.

Specielt vil jeg gerne igen takke dig for dine reaktioner (den private og den offentlige) over for Hammerich, og fordi du var saa venlig at forelægge mig dem i udkast. Det var en ikke ringe byrde du derved tog fra mine skuldre, og jeg er stadig glad og taknemmelig ved at tænke herpaa, ligesom jeg stadig er opfyldt af lede ved at tænke paa Hammerichs ganske uanstændige optræden.

Hvad nu katalysen angaar, som du gerne vil høre min mening om, saa opfattede heller ikke jeg paa nogen maade sidste mødes overvejelser som definitive. Jeg havde aldrig tidligere tænkt mig at gaa saa vidt i katalysen, som vi kom ind paa, og jeg mener ogsaa, at de betænkeligheder, der blev fremsat paa mødet, bl. a. af Aage Hansen, har deres berettigelse, eller i det mindste er fortsat overvejelse værd.

I dit lille ledsagende brev anferer du, at dine betragtninger staar i forbindelse med dine indvendinger i RS mod min Marouseau-afhandling. Disse burde vi fornuftigvis ogsaa være kommet ind paa paa mødet, og naar vi ikke gjorde det, skyldtes det vist (i hvert fald for mit vedkommende) kun, at vi havde disponeret saaledes, at din afh. i Recherches skulde behandles paa et senere møde. Imidlertid skal jeg nu gøre et par bemærkninger dertil (Recherches p. 138).

Om en indholds-enhed er udtrykt explicit eller ved nul, kan efter min mening ikke være relevant for problemet. Derfor er dit argument herom - selv om det ellers var rigtigt - ikke relevant.

Mellem verbum (= verbal base, verbaltema, dette forstået som indholdsstørrelse) og extenskarakteristik (ligeledes forstået som indholdsstørrelse; = verbal characteristic) mener jeg at kunne hævde kombination, ikke solidaritet: verbum uden extenskarakteristik har man jo i 'interjektioner' som WWWW 'mk', 'pip', 'tit-tit' (formentlig ogsaa 'sese', naar dette udtales uden stød (resp. i WWWW stødlose dialekter, uden vokallængde), og kan siges at mangle imperativmorfeem (i latin kan man hertil regne '(h)eis', idet det

tilsvarende verbum med extenskarakteristik foreligger i **WW** '(h)eiuaš' 'jeg reaser (h)eia', forudsat at mah (hvad der synes at give den simplest løsning) ikke tilskrives affixet -ul- et særskilt indhold, men betragtes **aiul-** som en varietet (i udtrykket) af **ia** (dvs at **aiul-** og **ia-** er to kenematier under en og samme kenl, eller, formulært traditionelt, er synonyme)), og **2°** i verbum infinitum og i verbalnominer, f. eks. 'et luk', 'et pip' (Mél. Marouzeau 277); og det modsatte, nemlig extenskarakteristik uden verbum, mener jeg man har i nominaliseringen. - Dette er da den virkelige grund til ikke at indkatalysere et verbaltema til den i nominaliseringen foreliggende extenskarakteristik; katalyse forudsætter konnexion; og, der foreligger kombination.

Recherches p. 142 giver du mig ret i at relief (emfasegraderne) kan siges at være fundamentale morfemer, idet de indgår i direktion. (Jeg skal ikke her komme ind på det, du videre udvikler i den sammenhæng, om relieffets eventuelle biplane karakter; herom ved en anden lejlighed.) Dette vil jeg gerne fastholde, og derfor tage forbehold over for din (måske rent tilfældige) formulering p. 138, hvor der tales om "the relief of the base"; dette 'relief' hører efter min mening til karakteristikken, idet kategorien relief er solidarisk med de andre morfemkategorier (aspekt-tempus, modus osv.) (ogsaa nominale, som numerus-genus, kasus osv.). Jeg siger dette, fordi du ogsaa i dit nye exposé til mig taler om "et tema i stærk emfase"; men, som sagt, maaske er denne formulering en ren tilfældighed, jeg var blot ikke sikker på det.

Naar vi nu vender tilbage til sidstnevnte exposé, mener jeg, at 'ego' i sin karakteristik (nominal, intens) indbefatter 'nominativ' og 'extensivt relief' (Mél. Marouzeau 276 note), og da relief og de andre morfemkategorier (incl. kasus) er indbyrdes solidariske, saa mener jeg altsaa, imod din antagelse, at der er noget i vejen for i 'amš' at indkatalysere 'nominativ'; det kan ikke lade sig gøre uden tillige at indkatalysere pronominet 'extensive relief'. (Det meget vanskelige spørgsmål, som Især Bjerrum har rejst, om hvorvidt man i 'ego amš' har person og numerus foreliggende (i indholdet) een eller to gange, lader jeg her ligge.) Vi er vist i virkeligheden enige i vores opfattelse af de latinske forhold: i dansk synes der, som du siger, at være solidaritet mellem på den ene side en kategori bestaaende af subjektiv og lokativ, og på den anden side extenskarakteristikken, mens der i latin er selektion fra nominativ til extenskarakteristikken.

Dette fører nu videre til, at jeg maa erklære mig enig med dig i hvad du siger på side 2 i dit exposé; det er sikkert rigtigt, at der er en emfasesforskel mellem f. eks. et 'objekt' med explicit udtryk og et 'objekt' udtrykt ved nul. Man kan ogsaa sige det saadan, at man ikke har lov at indkatalysere en casus translatus, af ganske de samme grunde som gør at man ikke har lov at indkatalysere en nominativ til det latinske 'amš'.

Tak for den klaring, du herved har afstedkommet; ogsaa jeg syntes at det andet førte ud i ens Uferlose.
Mange venlige hilsener din hengivne